



**„EDINOST“**  
 izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in  
 soboto ob 8. uri zjutraj.  
 „Edinost“ stane:  
 za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.  
 za polu leta „ 3.— „ 4.50 „  
 za četrt leta „ 1.50: „ 2.25 „  
 Z „Novičarjem“ vred:  
 za vse leto gl. 7.—  
 „ pol leta „ 3.50  
 „ četrt „ 1.75  
 Posamične številke se dobivajo v pro-  
 dajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov.,  
 v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov. —  
 „Novičar“ pa po 2 nov.

# EDINOST

Oglasni in osnanili se računajo po 8 nov.  
 vrtica v petiti; za naslove s debelimi  
 črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga  
 obseglo navadnih vrtic.  
 Poslana, javna sabvala, osmrtales itd.  
 se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza  
 Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti  
 frankovano ker ne frankovana se ne spre-  
 jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-  
 jema upravništvo Piazza Caserma št. 2  
 Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V ediciji je meče

## Okoličani, volilci!

Dne 11. t. m. stopite na volišče, da si izberete one može, ki naj Vas zastopajo bodoča tri leta v mestnem in deželnem zboru Tržaškem.

Volitev je najvažnejši čin v političnem življenju vsakega državljana. O volitvah more vsakdo svobodno pokazati svoje mišljenje in prepričanje in svojo narodnost. Vaši nasprotniki se vsi neomejeno poslužujejo te pravice sebi v korist, Vam na škodo. **Zato pričakujemo, da stopijo vsi oni, ki niso italijanske stranke na dan volitve na junaške noge ter da neustrašeno glasujejo za može, katere Vam tu priporočamo.**

Ne strahovanje, ne prilizovanje, ne grožnje, ne darovi od nasprotne stranke ne smejo nobenega od Vas premamiti, ne tako ohladiti, da bi samo doma ostal, ker glas, katerega imate določenega dne oddati, ne oddajate samo za se, ampak tudi za Vaše družine, katerih pravice ste dolžni braniti.

Ta dolžnost Vas veže letos še v veliko večji meri nego kedaj poprej in sicer zato, ker je prepričanje postalo obče, da v Trstu **se morajo stvari premeniti.** — Ne le Slovani države naše, ampak vsa Avstrija se zanima za sedanje volitve v mestu Tržaškem in v njega okolici: **vseh oči so obrnjene v Vas, častiti volilci.**

**Pričakujemo torej, da pridete vsi do zadnjega na volišče,** kajti kdor glasuje za nasprotnika, ali v svoji zanikernosti sploh ne glasuje — ta izdaje svoj lastni narod; **vsakemu pa bode odpuščeno, le izdajalcu nikdar!**

Možje, katere Vam tu priporočamo, so Vaše krvi, ki z Vami čutijo, ter so pripravljene vse žrtvovati, da Vam pribore Vaše pravice ter Vas obvarujejo propasti, katero Vam pripravlja nasprotna stranka.

Sveta dolžnost Vas kliče, da pridete **vsil** volit ter da glasujete složno brez izjeme za naše kandidate, kateri so:

**Za I. okraj** (Škedenj, sv. Marija Magdalena zgornja in dolnja), gospod

**Dr. Andrej Sanzin,** adjunkt pri e. kr. sodnji v Trstu.

**Za II. okraj** (Rocol, Kadin, Lonjer), gospod

**Ivan Crismancich pok. Ivana,** posestnik.

**Za IV. okraj** (Rojan, Barkovlje, Greta), gospod

**Fran Dollenz,** vknjižena tvrdka.

**Za VI. okraj** (Prosek, Kontovelj, sv. Križ), gospod

**Ivan Goriup pok. Ivana,** posestnik.

Kandidata za III. in V. okraj se proglasita s posebnimi plakati.

**Volilci!** Pokažite torej, da še žive ponosni slovenski okoličani, da so še Slovenci gospodarji v okolici, katero bi si tujei radi prisvojili. Pokažite, da ste vredni sinovi nekdanjih okoličanov, ki so tako krepko branili svoj narod in svoje koristi na obalih Adrije, da je vès slovenski narod ponosno gledal na nje. **Bodite svoji, bodite možje!** ter volite složno, kakor Vam zapoveda narodna čast! **Bodite složni in zavedni in zmaga bode Vaša.**

V Trstu, meseca junija 1893.

Politično društvo „Edinost“.

Častite volilce opozarjamo, da naj **natanko,** kakor je zgoraj tiskano, zapišejo ime kandidata na glasovnico ali skedo, ker je tako vpisano v volilnih listah. Ako je kdo izgubil skedo, naj pride pred volilno komisijo ter tam glasno pove, koga hoče voliti; taka ustna volitev je tudi veljavna. — Volilo se bode za I. okraj v Škedenju, za II. okraj pri Loveu, za III. okraj pri sv. Ivanu, za IV. okraj v Rojanu, za V. okraj v Trebčah, za VI. okraj na Proseku — povsod v šolskem posloplju. Volitev se začne v vseh okrajih ob 9. uri zjutraj in traja do 2. ure popoldne, samo na Proseku se prične ob 11. uri predpoludne in traja do 3. ure popoldne.

# Kollárjeva slavnost na Dunaju.

(Izvirno poročilo.)

Dunaj, 2. junija 1893.

Dne 29. maja vršila se je tukaj znamenita slavnost v proslavo 100letnice rojstva Jana Kollárja. V ta namen osnoval se je poseben odbor, ki je imel skrbeti za to, da se ta v zgodovini kulturnega razvoja vseh slovanskih narodov znameniti dan dostojno proslavi. V tem podjetju podpirala so slavnostni odbor vsa tukajšna slovanska društva, v prvi vrsti pa „Slovansko pevsko društvo“, katero je nastopilo z dvema zbori, jednim mešanim („Česka píseň“ zl. Smetana) in jednim moškim zborom („Druhá kytka národních písní slovanských“ zl. Tovačovský A.). Pevski zbor „Slov. pevského društva“ je zelo močan; nastopilo je nad 60 pevk in pevcev ter je vrlo dobro izšolan. Oba zbora bila sta peta precízno, z občutkom ter sta napravila na poslušalce velik utis. — Prolog govorila je slavna tragedka češkega narodnega gledališča v Pragi, gospa Sklenářová-Malá, katera je pozneje predčitala tudi „Predslov k Kollárjevi „Slavy děti“. Prolog in predslov zložil je znameniti češki pesnik Jos. Svoto pl. Machar. V teh dveh točkah podala sta si dva prava umetnika roko, da proslavita očaka slovanske vzajemnosti Jana Kollárja, peveca, proroka i apostelja slavanske ideje. Prolog in predslov že po svoji globoki misli mogočno uplivata na poslušalca, a še bolj sta se dojmila naših src, čuvali ju iz ust take umetnice, kakor je Sklenářová. Nastopila je tudi Hrvatka, učenka na tukajšnjem konservatoriji gospodičina pl. Grozdánovičeva ter zapela dve krasni Zajčevi pesmi ter gospodičina Panzerova, ki je zaigrala dva Rubinsteinova komada na klavirju. Vse umetnice bile so odlikovane z burno pohvalo ter so jim bili poklonjeni krasni šopki, katere so pa položile pred Kollárjevo soho, kar je napravilo na vse navzoče prav ugoden utis. Po prologu, položile so deputacije raznih slovanskih društev dunajskih in vseh tukajšnjih akademskih društev vence pred Kollárjevo soho, ki je stala sredi odra. Prof. in državni poslanec g. dr. Masaryk govoril je o „Slovanski ideji Kollárjevi“ ter nam jako lepo razložil dobo Kollárjevo ter

idejo slovanske vzajemnosti, kakor si jo je izredni pesnik ustvaril ter v svojih delih ovekovečil. Govor je jako znamenit in lep ter vam ga morda vsaj v glavnih potezah pozneje priobčim. Te točke obeznel je I. del, mej drugim delom sviral je posebna godba, katero je moral slavnostni odbor v vsaj naglici nekje dobiti, ker je višje vojaško oblastvo že zadnji hip bilo prepovedalo igrati vojaški godbi na tej slavnosti, akopram je bila že najeta in pogodba podpisana.

K tej slavnosti prišli so rodoljubi iz vseh krajev, posebno mnogobrojno pa rojaki Kollárjevi Slovaki, katerih je bilo okolo sto! Slavnost vršila se je v krasni koncertni dvorani Ronacherjevi. Drugega dne bil je slavnostni komers, katero so se udeležila vsa akademična in druga slovanska društva dunajska, posamični rodoljubi, bivajoči na Dunaju, in pa mnogobrojna deputacija Slovakov. Govorili so zastopniki vseh slovanskih narodov. Prvi dobil je besedo urednik „Narodnih Novin“ slovaških. Vsi govorniki povdarjali so zasluge Kollárjeve za Slovanstvo sploh in vsak za svoj narod posebej. Za Slovence je govoril državni poslanec g. dr. Ferjančič. Sicer se pa, Bog vedi zakaj, honoracijari niso udeležili tega komersa, kajti videli nismo nobenega družega državnega poslanca ne češkega ne družega. Ako se ne varam gledali so voditelji tega večera, da bi se vršilo vse lepo gladko in pohlevno, da bi se kak preognjevit radikalec ne spozabil ter ne kalil idilično sloge krotkih udeležencev slavnostnega komersa. Došlo je tudi od povsod mnogo brzogovornih pozdravov, le iz Slovenije — nobenega! Da ste Vi v Trstu zabili na to slavnost, razumim in opravičavam, ker vem, da imate z volitvami polne roke posla, a da se v Ljubljani nikdo ni spomnil to izredne in prepomenljive slavnosti in da jo je tudi naša Metica prezrla, to je vendar le preveč! Na take stvari bi pač morali paziti in take slavnosti kakor je Kollárjeva celemu narodu razjasniti, saj se vendar baš mi tako radi ponašamo, da tako pazljivo motrimo in sledimo kulturni razvoj Slovanstva. Evo vam, tu je bila prilika to enkrat vsaj z besedo dokazati!

orožje. Tedaž človek ne sme odlašati, marveč potegniti se mora za to, ko bi ga stalo tudi življenje. Smrt v vojski je slavna smrt, rane, dobljene v vojski, so častne rane.“

Stari vojak pride bliže. Adela ga pogleda, in vse, kar ji je pravila Avgusta, bilo ji je prav živo pred očmi. Doma ji je dala mati nekaj drobiža, da bi si kupila igrač. Molče seže v žep in vse strese vojaku v kapo. Oskar je moža skrbno izpraševal, kako je bilo v vojski, ko je izgubil nogo.

„Hudo, hudo, otroka. Prepevali in vriskali smo, ko smo stopali proti sovražniku. Iz boja so nas pa nosili, toda ne vseh, ne. Naši so zmagali, pognali sovraga v beg, potem so se vrnili, kar jih je ostalo in prepevali še glašneje kot pred bojem. Oh, meni je bilo hudo, ker nisem mogel ž njimi, tudi drugim je bilo hudo. Nekateri so zdihovali umirali, drugi so klicali na pomoč svoje druge, pozivali vse svetnike, drugi so molčali — molčali za vedno. Tudi mi smo molčali, a hudo nam je bilo, hudo.“

Oskar mu je dal nekaj novcev. Potem odide vojak z berglo dalje, Avgusta pa izpregovori:

„Vidita sedaj, kakšen je boj. Strašen je in vendar lep za vero in domovino. Zato so se borili že naši predniki, preivali so s Turki svojo kri, da moremo mi živeti v miru. Tudi naši sosedje bi se bili motali spogledati s Turki, ko bi ne bili naši pradedje tako vstrajno odbijali sovražnika. Glejta, in zato nas nazivljejo s sužnji, neizo-

# Različne vesti.

**Našim čitateljem.** Volitvene zadeve zahtevajo malo ne ves naš prostor in smo bili danes prisiljeni izpustiti politični pregled. — Z ozirom na velikansko važnost naših volitev se nadejamo, da nam častiti čitatelji oprostita ta nedostatek.

**Volitve v mestu.** V III. razredu so zmagali konservativci, ali z veliko težavo. Glasov je bilo oddanih 2117, mej temi glasovi kacih 850 uradnikov in 300 Lloydovih kapitanov. Kar je neodvisnih meščanov, volili so v ogromni večini progressiste.

V II. razredu zmagali so progressisti z dvetretinsko večino. — Bilancija volitev v IV., III. in II. razredu je torej zelo žalostna, ker nam kaže, da vse neodvisno meščanstvo stoji na strani krutih radikalcev. Žalostno je to, pravimo, ali še žalostneje bi bilo, ako bi hoteli prikrivati resnico.

**Volilno gibanje po okolici** je letos izredno živahno. Po vseh okrajih vrvi in se giblje, zlasti za to, ker je žalostna Cikorija zopet dvignila v skok šepave svoje noge. Borbo bodo imeli povsod po okolici.

V I. okraju čuje se le malo o nasprotni agitaciji, tako, da moramo misliti, da so obnemogli nasprotniki.

V II. okraju stoje stvari relativno jako dobro, o čemer smo se prepričali v nedeljo v Lonjeru. V tem okraju je nastala silna reakcija proti Poldotu Mauronerju, tako, da je mogoče, kar se nam je še pred par dnevi zdelo absolutno nemogoče: da vržemo namreč gospoda Poldota.

V III. okraju imamo razumne veljake in računamo z gotovostjo na zmago.

Za IV. okraj velja isto, dasi nasprotniki pritiskajo z — denarjem. Nadejamo se, da nikogar ne premotijo Judeževi groši.

V V. okraju postavil se je proti našemu kandidatu neizogibni gosp. kapelan Pahor. — Čegav kandidat je prav za prav g. Pahor? Na to vprašanje si odgovore lahko volilci sami, ako povemo, da so progressivci postavili v vseh okrajih svoje kandidate, samo v V. ne. Torej progressivci žele, da bodi izvoljen g. Pahor!

Gropajci, Padričani, zapomnite si: ako hočete, da se vam izpolni

braženci. Vsi ne delajo tega, saj je povsod še mož, ki vedo prav ceniti svoje sosede.“

Še bi bila Avgusta besedila, toda otroka je ne bi umela. Odpravila sta se proti domu, ona je stopala molče za njima. Še sedaj ji roje po mladi glavici misli o krivičnosti naših sosedov. Spominjala se je krasnih Mažuraničevih besed, katere bi zalučala z mirno vestjo v obraz tujim „izobražencom“, ko nas nasivljejo sužnje:

„Oh, da vide svieta puci ostali  
Iz nizina i odkud vida ne ima,  
Krat on slavni, nepobedjen igda.

Pak da znadu, kako neman turska,  
Grdnjem ždielom progutat ga radeč,  
O te krši zub svoj zaman krši;  
Ne bi trome prekrstili ruke,  
Dok vi za krat podnosite muke,  
Nit bi zato barbarim ve znali,  
Što vi vroste, dok su oni spali!“

Avgusta je mislila še dalje o boju, o boju za slovensko domovino. To ni več navaden boj, to je boj z vsemi sredstvi, z vsakoršnim orožjem. Tu ne gre za telesno sužnost, marveč za duševno. Iztrgaj človeku iz srca ponos do lastnega rodu, njega starodavnih navad, njega vere in njega posebnosti, pa si ga premagal dušno in telesno. Sovražniki našega rodu vedo vse to prav dobro.

Čudno so gledali Avgusto mestni postopači, ko je govorila z otrokoma v slovenskem jeziku. Nalašč jima je nekaj pripovedovala prav glasno. Njen ponos ji je bil tako živo utemeljen v njeni zavesti, da

Vaša želja glede šole, morate izbrati svojim zastopnikom moža, kateri ima upliv in ugled v onih krogih, ki odločujejo v takih zadevah! Gosp. Pahor pa nima teh lastnosti!

Čujemo tudi, da nekdo trosi po V. okraju vest, da gospod namestnik sam želi, da bodi izvoljen v V. okraju gospod Pahor. Zagotoviti vam moremo, da je to zelo drzno početje zlorabljanje imena Njeg. ekscelence na tak način.

V VI. okraju deluje gosp. Angeli na vse pretege kakor je razvidno na drugem mestu. Ali tudi naši prvaki ne spijo, tako, da smemo tudi tu pričakovati zmage.

**Okoličanskim volilcem** nastavili so progressivci sveje mreže. Nastavili so namreč v petih okrajih svoje kandidate poslužujoč se celo našega slovenskega jezika. Volk pride mej čredo ovac v ovčji obleki, enako se vam tudi oni hlinijo ter zakrivajo svojo hudobijo v našo govorico. Zadosti vam je podpis pod proglasom: „Konkordija“ ali „Cikorija“ in nje očka Mauroner. Skoraj vsi kandidati, ki se vam ponujajo, so bili voljeni v mestu ter hočejo vas samo varati in za nos voditi. Imena sama Banelija, Mauronerja, Turka, D'Angela in Bandedela kažejo na njih namene. Prvi štirje so vsi odločni nasprotniki tržaških okoličanov, zadnji je pa orodje mož, od katerih se je pustil zvabiti na led in ki ga rabijo kot sredstvo za svoje polasčevalne namene. Ker je misliti, da konservativci prodrejo tudi v I. mestnem razredu, imeli bodeti konservativna in progressiva stranka vsaka po 24 svojih poslancev: slovenski poslanci okolice bodo torej odločevali, radi česar naj vsakdo stori svojo dolžnost ter voli može, katere priporoča „Edinost“, sicer deluje v škodo lastno in v škodo celokupne naše domovine Avstrije.

Okoličani! ne mojte poslušati nikogar, ki vas vabi, da glasujete z nasprotniki, temveč pokažite, da ste neodvisni ter da delujete po lastnem prepričanju!

**Iz sv. Križa** se nam piše: Minolo nedeljo bil je v sv. Križu dohtar Angeli in imel je seboj inženerja Nordio. Šla sta menda jomat mero tukajšnji cerkvi; dohtar Angeli je strašno vnet za katoliško cerkev, zato je storil trden sklep, da mora razrušiti uborno domačo cerkev in sezidati

bi je ne bil odvrnil od tega nikdo, niti roditelji nji v izgojo izročenih otrok.

Še dolgo v noč je snovala načrte, ki so se dotikali sreče naroda slovenskega. Saj se ji je bodočnost čedalje živahneje razvijala pred očmi. Kdo bi v aredi pozabil nesrečnega svojega rodu? —

V teh nadah je obema minila zima, prošla pomlad, poletje je skoro pri koncu. Milan se je zopet vrnil v domovino. Življenje v zadnjem času se mu je zdelo tako lepo kakor še nikdar. Lepšega upanja ni od upanja v zvesti ljubezni.

Zopet si je uredil sobico kakor prejšnja leta, največ je pa gledal na to, da je postavil sleherno stvar tja kot prošlo jesen. Tako ga je vse dalje spominjalo srečnih trenutkov, ko je mislil na njo, ko je budeč sanjal o njeni navzočnosti. Ker se mu je v tem času sestra omožila v bližnjo vas, obiskal jo je takoj prve dni ter ji razkladal, ko sta bila sama, na dolgo in široko svojo prihodnost. Mariji se je obraz žarel veselja, ko je izvedela, da bude mogla kmalu objeti in pozdraviti Avgusto. Milan se je namenil takoj koncem prvega tedna v G., da vredi potrebno z njenim kuratorjem, da pozdravi njo, katere ni videl jedno celo leto.

Brat France se je šalil, kedaj pojdeti še na Kolek — spat poleg podrtje piramide. Hvalil se je, da bodo imeli letos polhi dosti žirú, torej tudi dosti masti. Treba bode nad nje.

(Dalje prih.)

# PODLISTEK.

## Avgusta.

Izvirna novela. Spisal Ivo Trošt.

II.

(Dalje.)

Življenje je res samo jedna težnja za različnimi nadami; komaj se katera dopolni ali izgine brez sledu, že ustane sto drugih.

Ona ni mislila o tem, kako tudi? Bodočnost ji je tako jasno pred očmi, kakor bi jo imela v krilu, sreča, za katero je Boga prosila toliko časa, je tako blizu, blizu. Tu misli človek o vsem drugem kot o suhih teorijah življenja. Tudi Avgusti so se v tem času vratile v glavi vse drugačne slike, tako lepe, tako dražestne, sicer kakor v sanjah, in vendar jo je navdajala sladka zavest, da so, da bodo kmalu istina. Življenje v teh zlatih nadah se ji je zdelo kakor v nebesih.

Kako drugače žive ljudje na svetu!

V tem prihiti Oskar k nji in ji pove, da gre sem-le mož z leseno nogo, na glavi ima vojaško kapo. Bil je invalid. Avgusta takoj pojasni otrokoma, kaj je in zakaj je takšen. Mala Adela vzdihne: „Oh, da mora biti vojska, ki pomori in pohabi toliko ljudi!“

„Ko bi bili vsi ljudje dobri, ne bi jo bilo treba. Vojska je Božja šiba,“ reče vzgojiteljica. „Tudi sedaj bi se ljudje lahko drugače pogodili. Ali če je v nevarnosti vera, domovina, cesar, kdo bi ne prijel za

na nje razvalinah sijajno stavbo, morda kak Salamonov tempelj. Zdaj se le vemo, zakaj je dohtar Angeli vedno trobil v Mojzesev rog.

Kaj je Angeli-ju obljubiti za slovensko vas 50.000 goldinarjev, saj je celó za „Lega nazionale“ privolil 3000 goldinarje. Če bi občina ravno ne imela potrebne denarja, ima pa že dohtar Angeli okroglih — saj se je peljal v kočiji v Križ. —

On obljubi Križanom vse, kar hočejo — o času volitev. Tudi Nabrežinko napelje s pomočjo ženjalnega inženirja Nordiota v Križ. — Tako je vsaj radodarni gospod dohtar v nedeljo obljuboval tistim, kateri so mu verjeli. Koliko jih je bilo, ki so mu verjeli, tega ne vem — a menim da ne veliko. — Morda častiti gospod Kriški župnik? — Ne! ne! on je „nevtralen“. — Morda naši pošteni rodoljubje iz Križa? O njih ni govora, kajti oni vedo, da se o času volitev sezida največ stavb. cerkva, šol, železnice — z jezikom.

Mi nečemo pretresovati, koliko privrženec da ima gospod dohtar v Križu, ker bi mu radi ne kalili veselja. Ali presneto žoltnična morala je biti Angelijeva zvest v nedeljo, da si ni niti upal pokazati se volilcem. Šla sta z Nordiotom, od koder sta prišla — pa še zahvalila se nista volilcem za „slovesni“ sprejem. — Morda je Angeli opomnil mej potjo svojemu tovarišu: Sti mostri de sciavi, con lori no se de far niente, — i ze duri. — Vrli Križani so pa tudi mislili po svoje: Menilires g. Angeli, da so Križanje tako lehkoverni? V Trebče naj gre s Don Pahorjem; tam je nekoliko ljudi, ki radi poslušajo vsakega, ki mnogo obča: cerkve, šole in cikorijo. A tudi v Trebčah ne verujejo tisti, ki so razumni. Torej le s Pahorjem naj gre gospod Angeli — mislili so si v nedeljo Križanje — in odslavili so ga — tako kakor je zaslužil.

**Volilne zanimivosti.** S Proseka se nam piše: Kdo je prej kedaj videl v našem okraju kandidata slavne cikorije, gospoda D'Angelija? Sedaj pa jako pridno zahaja k nam. Najprvo bil je na Proseku in v Križu v terek minolega tedna o priliki, ko je od „societa agraria“ poslani gosp. Perhavo naše nenavzoče kmete učil trte cepit. Ali je prišel tudi D'Angeli učiti se cepiti? Kdo ve? To pa vemo, da je že marsikomu kaj „zacepil“ ali vsaj zacepiti poskušal! Z volilci je malo ali nič govoril, priporočal se jim je pa s tem, da si je z vsem spremetvom vred nataknil — „margerito“, cvetico italijanske kraljice!

Zvečer pa je bila nekje skrivnostna zarota. Pozno zvečer, ko je skoraj vse že objemal sladki sen, prihajale so po temnem klančiču k neki hiši neke čudne postave, lahkim korakom in s povešeno glavo, roke skrivnostno v žepu držeč. Morda so tiščali ti zarotniki v roki ojstro bodalo? Oh ne, pač pa kak — judežev groš! Potrkale so te ponočne postave na vrata omenjene hiše, zapahi so zaročljali in potem je bilo zopet vse mirno — le žarki svitlobe, prihajajoči iz zadnje sobice, kazali so, da tam kujejo zarotniki pozno v noč svoje grozne nakane. In to se je godilo v hiši našega okrajnega načelnika (komisarja)! Kaj so pa nameravali ti ponočni ptički? Dobrega gotovo ne! Poštenjak ne straši se solnčnega svita! In je-li lepo od našega okrajnega načelnika, da sklicuje, taka ponočna posvetovanja? Toda že vemo zakaj se toliko poteguje za cikorijo! Ko so ga oni dan naši veljaki prav po zaslugi ošteli kakor kekega porodnega dečka in ko jim ni mogel nič odgovoriti ter je stal pred njimi kakor kak otrok, ki se boji šibe, takrat je sklenil maščevati se rekoč: „Vam bodem že pokazal, da nisem nikak „pupolo di paja“ in da sem sicer majhen, ali — — —!“

Drugokrat pokazal se je D'Angeli v družbi nekega inženirja v našem okraju v nedeljo. Na Proseku obiskal je nekega novega prijatelja, ki mu bode pa presneto malo pomagal. — Potem pa naprej v Križ.

Tam je najprej ogledal si gradbo italijanske šole, potem pa je šel merit cerkev in obljubljeni vodovod. Sedaj so menda vsi prepričani, da spolni svoje obljube, kajti tudi potem se je skazal pravega možaka. Sklical je namreč svoje pristaše v gostilno „capo-ville“, da jih prepriča z besedo ali pa na drug način o svojem programu, a ko je videl, da so tam tudi nekovi narodnjaki, zbal se je ter pustil svoje na cedilu. Ti pa so sprovedeli, da njegove namene ne morejo biti čiste ter so se pridružili naši stranki. Gospod D'Angeli pa je sprovedel, da naši ljudje niso tako neumni, kakor je mislil on, in da se ne dajo preslepiti, niti s takimi komedijami kakoršne je uprizoril v nedeljo v Križu!

Naša „cikorija“ izvira od bikov. Kajti vsakdo ve, da so našega „Kukeca“ biki navdušili za cikorijo in on je glava tukajšnjih cikorijašev, on je pastir revne cikorijaške črede. Če je on pastir, — kakšna pa mora biti čreda! Glavni njegov pomočnik je možak, čigar priimek bi moral kar prestrašiti D'Angelija in koji si sedaj pridobiva neko vulgo — ime, ki ga napravlja vrednega in sposobnega za bodočega „capo-villo“. Sicer privoščimo cikoriji iz srca take možake, kojim se izogne vsak pameten človek. Vsaj bodo sami primorani zapreti svojo „botogo“, ko bodo videli, da nobeden noče kupovati njih cikorije!

**Veliki koncert družbe sv. Cirila in Metoda.** Radi posebnih okolnosti preložil se je veliki koncert v prid družbi sv. Cirila in Metoda definitivno na 18. junija t. l. ob 8. uri zvečer v gledališču Fenice. Odbor storil je vse, da se bo vršil sijajno in dostojno. Posrečilo se mu je pridobiti v tržaških slovanskih krogih dobro znano umetnico, operno pevkinjo gospo Strasserjevo, rojeno Čehinjo, ki bo radovoljno sodelovala v plemeniti namen naše šolske družbe. In še drugi umetniški užitek naklonil bo odbor slavnemu občinstvu s tem, da sodeluje — kakor smo že javili — naš rojak operni pevec, tenorist na dvorni operi v Mannheimu v Nemčiji: gospod I. K. Tertnik.

Prepričani smo, da nam ta umetnika poleg domačih naših pevskih moči, tamburašev in dramatičnega odseka, prirede sigurno večer velezanimiv, večer, s kojim se bomo smeli ponasati. Naše občinstvo naj pa blagovoli uvažiti le-to in se polnoštevilno udeležiti veselice; vsaj umetniški nasladiti se nam je, žal, le prerodka prilika. Ne glede na to svedočimo, ako posetimo koncert mnogobrojno, da nam je napredek Slovanstva v Trstu na srcu in kako važna je naša šolska družba, ki tako uzorno deluje, braneč mladino našo pred ptujim nasilstvom. Natančni program in druge podrobnosti priobčimo v prihodnjih številkah.

„Skala“ — tako se zove novo pevko društvo, koje so ustvarili v sv. Križu. Kdo mej Slovenci ne pozna tega sela vsaj po imenu? Saj ga ni sela menda po vsem Slovenskem, o katerem bi se bilo toliko pisalo v poslednjem času, nego o sv. Križu v okolici Tržaški. Sv. Križ je zaslovel daleč na okrog, a zasluga na tem gre pač našim nasprotnikom italijanske narodnosti. Čudno! Sv. Križ stoji na periferiji tržaške okolice, na Kraških tleh, na slovenskih tleh, mej dvema družimi vami, ki se odlikujeta po svoji narodni zavesti — mej Prosekom in Nahrežino. — In vender so italijanski srditeži ravno v tej vasi zastavili vse svoje sile v svoje poitalijančevalne namene. Ravno tu-le je razpela družba „Lega Nazionale“ svoje mreže. Žal, da je premamila in preslepila mnogokateroga Križana ter ga pridobila za idejo italijanske šole v sv. Križu, katero naj bi sezidalo gori imenovana nepotrebna šolska družba. Toda v sv. Križu bijejo še slovenska srca! Spoznavši pretečo nevarnost vzdramila in ojačila so se ta srca: narodne roke so se poprijele dela in privalele v sv. Križ skalo, ob kateri se razbijejo sovražni valovi. Da: skala bodi novo pevsko društvo v obrambo in zaščito našega na-

rodnega obstanka. Kakor buta morsko valovje stoletja in stoletja ob obrežja skalovje in se peni, ne da bi je moglo premakniti, tako odbijaj tudi ti „Skala“ sovražne napade, da se bodo penili same jeze naši nasprotniki in da odidejo slednjič osramočeni!

Križani! Sv. Rešnjega Telesa dan ste se mogli prepričati, kolikim veseljem so pozdravili mestni in okoličanski Slovenci Vaše pevsko društvo. Prihite! so k Vam korporativno Vaši sosedje, Vaši bratje, vrli Prosečani, prihite! so k Vam rodoljubni Barkovljani in Nabrežinci in mestna družba „Čitalnica“, „Slov. pevsko društvo“ in „Trž. Sokol“ odposlali so k Vam svoje zastopnike, da Vam sporoče naše pozdrave, da Vam povedo, da smo bratje mej seboj. Navdušeni govori gg. Alojzija Goriupa, Dragotina Martelanca, dra. Glaserja, dra. Pretnerja in dra. Sancina so Vam živ dokaz, da Vas smatramo svojimi brati, da Vas ljubimo in da se zanimamo za Vas.

Vašemu novoustanovljenemu pevskemu društvu smemo prorokovati lepo bodočnost, kajti že začetek je zelo lep in številno pevcev jako častno. Glasovi so lepi, navdušenje je veliko — vse drugo stori polagoma šola in vstrajnost.

Pozdravljena bodi še enkrat vrli „Skala“! Tržno stoj, kakor stoji trdno sivo skalovje našega slovenskega Krasa! Ne plaši se nasprotnih viharjev, kajti odbiješ jih zmagonosno, ako le hočeš! Z ljubeznijo unemaj domoljubni čut mej rojaki in razsvitljaj tista srca, ki tavajo še v temi in nezavesti!

Slava zavednim Križanom!

**Poturica slabši nego Turek.** Iz okolice se nam piše: Mi smo vsikdar trdili, da je poluuradni list „Il Mattino“ večji in srditejši nasprotnovec slovenske narodnosti in slovenskih teženj nego najzagrizenejši radikalni italijanski časopis. Dočim so laški radikali vsikdar zanikali obstoj slovenskega življa v Trstu ter dosledno trdili, da v Trstu Slovencev ni, v bojzani, da bi njih somišljeniki v Rimu ne zvedeli za nas, prinašal je „Il Mattino“ dolge članke, v katerih je dosledno napadal in črnil nas Slovence ter hujskal mestjane proti nam. Njega dopisi iz sosednjih dežel odlikovali so se vsikdar po svoji strupenosti proti slovanskemu življu. Po čigavi nalogi je tako postopal in pisal, povedal nam je minoli teden rekoč, da se je primorska vlada vedno ptezala za italijanstvo o Trsta tako, da je dopustila, da Slovani zbešné od jeze. Ta izpoved je za nas tembolj veljavna, kajti ona najlepše dokazuje modro postopanje mestnih Slovencev, ki se niso hoteli udati praznim obetom laških laži-konservativcev ter so pri mestnih volitvah rajši oddajali ali prazne listke, ali so volili svoje lastne kandidate, ali pa so ostali doma. Z enacimi elementi brez določene programa — razun trditve, da se bodo ptezali za italijanstvo Trsta — se pač slovenski volilci niso mogli bratiti, ampak so rajši postopali po svojem prepričanju. To je poluuradnega sinoka še bolj razjarilo. Zadnji čas spozabil se je popolnoma ter priznal kar na vsa usta, da so tisti krogi, katerim služi „Il Mattino“, bili nam vedno nasprotni in da hočejo podpirati le italijanstvo Trsta. In res se konservativci sedaj po velikanski blamaži v IV. in II. razredu v mestu štilijo kot najboljšje pospešitelje in branitelje nedotakljivosti italijanskega Trsta. S tem se pa nam kažejo v najlepšem svitu, kajti sedaj pač najbolje vemo, kam je pes tace molil, ko je hotel slovenske volilce zvabiti na led. Da tembolj dokaže, kaci misli je sam in z njim njega duševni hranilci, prinesel je „Mattino“ nesramno sumničenje, da so se slovenski radikali (sic) dogovorili s progr. v skupno delovanje; minoli ponedeljek je pa prinesel dolg članek z naslovom „Un altro più grave delitto politico“, v kojem hoče dokazati resnico svojih sumničenj ter končno zvrniti vso krivdo na blamaži v IV. razredu na domišljeno zvezo Slovencev s Progressom. V tem

članku prijavlja slovenski oglas, kojega je izdal Mauroner v imenu pokojne Cikorije do volilcev, koji oglas boče tiskan izključljivo slovenski. To okolnost šteje „Mattino“ progressovcem v smrtni greh, kajti meni, da progressovci ne bi si bili smeli mazati svojih ust s slovenščino; iz tega sklepa, da je „Progresso“ zapustil izključljivost italijanskega jezika v Trstu.

„Pripoznati treba, da zagrizene stranke ni več; ubila se je: umrla je klečeč pred Slovenci; umrla je, blebetajoč srčno molitev v slovenskem jeziku!“ Torej niti v agitatoriške svrhe se Lahoni po „Mattinovi“ misli ne smejo „posluževati slovenskega jezika. Dosledno moramo toraj misliti, da se ga konservativci manje poslužujejo, kajti ti so po „Mattinovi“ nazorih še hujši branitelji italijanstva v Trstu nego isti progressovci. Dagli amici mi guardi Iddio, che dai amici mi guardo io — pravimo mi.

**Občni zbor političnega društva „Edinost“** boče dne 18. t. m. ob 10 uri predpoludne. Dnevni red: Nagovor predsednika, poročilo tajnika, poročilo blagajnika, eventualnosti iz volitev novega odbora. Kakor čujemo namerujejo nekateri člani iz okolice spraviti zopet v razgovor vprašanje o naši užitninski črti.

**Občni zbor telovadnega društva „Tržaški Sokol“** boče v soboto dne 10. t. m. ob 8½. uri zvečer v društvenih prostorih (via Stadion 19.), ker se ga v nedeljo ni moglo obdržavati zaradi premalega števila došlih članov. Opozorjamo torej člane Sokola, da se v soboto gotovo zbora udeleže.

**Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda** so darovali: Miha Truden 3. A. V., 1, Kolb Josip 1, Mavrin Miha 1, J. J., učitelj 4, G. B. 1, Ivan G. 2, A. J. star vojak 4, Laščani 1, Candolini 2, N. N. 1, F. F. 1, Može Peter 1; v isti namen nabrali so prijatelji družbe sv. Cirila in Metoda, zbrani pri Čokeljnu, 66 nvč. — V spomin Ivana Dolinarja nabrano svoto, kakor tudi imena darovalcev priobčimo prihodnjič.

**Prve krone družbi sv. Cirila in Metoda na Greti** darovali so nadalje sledeči Barkovljanski župljani: „Neimenovani“ 2 kroni in Dragotin Pertot Križetov v sled veselega dogodka v družini 1 krono.

Imenovane krone se prištejejo pokroviteljni „Adrije“.

V enak namen se je nabralo pri pevskem večeru društva „Adrija“, v krómi obrtnijskega društva v Barkovljah v nedeljo 4. t. m. 2 glđ. 42 kr. in 24 stotink.

**Procesija Sv. Rešnjega Telesa v Barkovljah** vršila se je v nedeljo 4. t. m. Vreme je bilo ugodno, kar se je najmanje pričakovalo do zadnjega hipa. Procesija vršila se je v najlepšem redu, kar je sploh v Barkovljah navadno in hvale vredno.

Isto je vodil domači č. g. župnik Iv. Černe z asistenco več čč. gg. duhovnikov iz mesta. — Udeležitev domačega in družega občinstva bila je prav velika.

Na Barkovljanski luki videli smo vihrati tudi slovensko zastavo. — Sviral je vojaška godba, a pel močni, do 50 mož broječi zbor „Adrijašev“, pomnožen se stariimi pevci. Petje v procesiji in pri sv. maši je bilo prav dobro, in so se o tem pohvalno izrekli mestni čč. gg. duhovniki. Zvečer istega dne imela je „Adrija“ v krómi „Obrtnijskega društva“ svoj pevski večer, kjer se je nabralo i za domačo podružnico sv. Cirila in Metoda.

**Barkovljanski ribiči in mreže „molajde“ — „manajde“.** V Barkovljah uvela se je pred kakimi 14. leti velika mreža za lov na sardele, kakoršna je bila do tedaj v navadi le na Neapolitanskem, in drugih krajih Italije. — Nekaj let poznoje začeli se ribariti z imenovano mrežo („molajde“) tudi Kontoveljei in Križani, ter Gradežani.

Proti tej mreži začele so se posebno letos žive agitacije. — Napravljale so se prošnje za odpravo te mreže, ter lovili na nje podpisani Isterskih in drugih ribičev.

Enaka pritožba bila je predložena

